

Dialogavond belangengroepen
Pilot omgevingsplan
Leeuwarden – Buitengebied Zuid

13 September 2017,
Wergea

Gemeente Leeuwarden

RUIMTE
VOOR
— ROMTE

Samen actief voor een prettige, gezonde en duurzame leefomgeving. Initiatiefnemers krijgen ruimte en vertrouwen.

Beste relatie,

In de maand juni zijn zes bijeenkomsten gehouden voor de bewoners van het Buitengebied Zuid van de gemeente Leeuwarden om mee te denken over hun omgeving. De aanleiding was dat de regels voor het gebruik van de omgeving (bestemmingsplan) toe zijn aan actualisatie. In september was er een dialoogavond voor u als stakeholder, belangengroep of gebruikers van het gebied. De gemeente grijpt de komende Omgevingswet aan om bewoners en gebruikers bij aanvang te laten meedoen.

Als bestuurders waren we vooral aanwezig om te luisteren en we hebben veel opgestoken. Het waren stuk voor stuk levendige avonden waarop deelnemers hun verhaal deden in kleine groepjes, stemden op vragen via de Mentimeter of een ansichtkaart volschreven met hartenkreten. Allemaal belangrijke zaken over wat mensen bezighoudt als het gaat om de dagelijkse omgeving.

Voor u ligt het verslag van de bijeenkomst voor belangengroepen, waarin u kunt zien wat de opbrengst van deze dialoogavond is.

Namens het college van b. en w. willen we u nogmaals danken voor uw tijd en hopen dat u ook in het verdere traject mee wil blijven doen en anderen wil interesseren om aan te haken.

Henk Deinum,
wethouder Ruimtelijke Ordening en Omgevingswet

Jan Atze Nicolai,
wethouder Bouwen, Wonen & Milieu en Omgevingswet

Leeuwarden, oktober 2017

Inhoud

Ruimte voor Romte	7
De omgevingswet	7
Naar één omgevingsplan	7
De pilot	7
De dialoog aangaan	7
Agenda	7
Mentimeter	8
1. Wat vindt u het mooiste aan dit gebied?	8
2. Welke woord komt bij u op als u aan leefbaarheid denkt?	8
3. Welke ontwikkeling of initiatief vindt u, gezien vanuit uw organisatie, het allerbelangrijkste voor dit gebied en moet gestimuleerd worden?	9
4. Welke ontwikkeling of initiatief moet juist worden beperkt in dit gebied?	9
5. Bij welk thema wilt u straks in de tweede ronde meedoen?	9
	9
Gespreksronde 1: Leefbaarheid	11
1. Welke ontwikkelingen zijn belangrijk voor dit gebied en zouden gestimuleerd moeten worden?	11
2. Waar liggen de kansen en de bedreigingen?	11
3. Wat kan de gemeente doen?	13
4. Welke rol kan uw organisatie daar in spelen?	13
Gespreksronde 2: Bespreken thema naar keuze	15
Thema: Landbouw & Voedsel	15
Thema: Landschap en natuur	15
Thema: Economie, recreatie en toerisme	16
Thema: Duurzaamheid & Energietransitie	17
Thema: Gezondheid	17
Thema: Kwaliteit bebouwd gebied	18
Thema: Voorzieningen, bereikbaarheid en verkeer	19
Boodschap aan het gemeentebestuur	21

Ruimte voor Romte

De omgevingswet

De omgevingswet is een nieuwe wet en wijzigt veel regels op het gebied van de fysieke leefomgeving. Deze wet voegt regels uit verschillende wetten samen en stemt deze beter op elkaar af. De wet bepaalt dat er een omgevingsplan komt voor het hele grondgebied van de gemeente. De wet is vanaf 1 januari 2021 van kracht.

Naar één omgevingsplan

De gemeente kent nu zo'n 40 verschillende bestemmingsplannen, waarin heel nauwkeurig staat beschreven wat waar mag en welke regels van toepassing zijn. Straks komt er slechts een omgevingsplan voor de hele gemeente. Het omgevingsplan van Buitengebied Zuid wordt onderdeel van dat grote plan.

Het bijzondere aan de Omgevingswet is dat niet alleen de regels gaan veranderen maar ook de manier van werken. De relatie van de politiek met de burgers verandert. Het doel is meer ruimte te geven voor eigen initiatieven en ook de uitvoering ervan. De overheid regelt vooraf niet meer alles maar geeft juist mensen vertrouwen dat het ook goed kan gaan met minder regels.

De pilot

We willen ervaring opdoen en ons goed voorbereiden op de invoering van de wet. Dat doen we met de Pilot Buitengebied Zuid waarin we de dialoog aangaan met bewoners, bezoekers, bedrijven en maatschappelijke organisaties om samen actief na te denken over een prettige, gezonde en duurzame leefomgeving. Het oefenen leidt tot een echt Leeuwarden Buitengebied Zuid. Het plan Zuid is naar verwachting medio 2019 klaar.

De dialoog aangaan

In de afgelopen maanden zijn er zes dialoogavonden georganiseerd voor bewoners van Buitengebied Zuid met als thema Ruimte voor romte. Ook was er een avond voor stakeholders en belangengroepen. Daarbij is gesproken over de omgevingswet die veel veranderingen met zich meebrengt en waar iedereen mee te maken krijgt. Wat maakt de eigen omgeving nu zo bijzonder? Wat is belangrijk en verdient extra aandacht? Wat voor plannen zouden mogelijk moeten zijn en wat moeten we stimuleren? De opbrengst van iedere avond wordt gebruikt als input voor het nieuwe omgevingsplan Leeuwarden Buitengebied-Zuid.

Agenda

Op 18 oktober is de slotavond in de dialoogreeks met onder andere een college tour met Anke Siegers en een lagerhuisdebat. Wethouder Henk Deinum heet u van harte welkom.

Datum: woensdag 18 oktober

Locatie: OSG Sevenwolden, Burstumerdyk 5 in Grou

Aanvang: 19.30 uur, zaal open 19.00 uur

Mentimeter

Aan de aanwezige stakeholders, belangengroepen en gebruikers stelden we enkele vragen via www.mentimeter.com, waarvan de uitslagen in een Wordcloud op het grote scherm te zien waren.

1. Wat vindt u het mooiste aan dit gebied?

2. Welke woord komt bij u op als u aan leefbaarheid denkt?

Gespreksronde 1: Leefbaarheid

In de eerste gespreksronde bespraken de deelnemers het thema 'leefbaarheid'. Leefbaarheid gaat over de waardering van een bewoner, gebruiker voor zijn of haar omgeving en over hoe aantrekkelijk een gebied of gemeenschap is om er te wonen of te werken. Aan de hand van een viertal vragen werd hier per gesprekstafel dieper op ingegaan.

1. Welke ontwikkelingen zijn belangrijk voor dit gebied en zouden gestimuleerd moeten worden?

- Omgeving moet veiliger en socialer worden
- Agrarische sector is nu verliesgevend, er moet meer ingezet worden op agrarisch toeristische landbouw om inkomsten te genereren en het landschap te behouden
- Circulaire landbouw en natuurinclusieve landbouw
- Er hoeft niet altijd wat te gebeuren
- Minder bewoners> krimp > niet te veranderen> maar dorpen moeten blijven>van belang voor leefbaarheid is actief dorpenbeleid en verenigingsleven (bijv. kroeg en sportverenigingen)
- Ontsluiting belangrijk
- Langer thuis blijven wonen; voorzieningen van belang, maar ook bereikbaarheid>bus, taxi en OV>aantal vervoersdiensten (taxi's) draaien nu op donaties en vrijwilligers
- Fiets- en waterrecreatie>verbeteren van kwaliteit van de routes en de bebording en meer faciliteiten om recreant in het gebied te houden (horeca)
- Betere fietspaden/kruisingen landbouwverkeer> Landbouw en recreatie moeten elkaar ontmoeten en niet beschadigen
- Bereikbaarheid en infrastructuur>met name voor sociaal zwakkeren is OV wenselijk
- Voorzieningen zijn nodig om het dorp leefbaar te houden>bankautomaat, winkels
- Ruimte, leefbaarheid, jongeren, werkgelegenheid, grootschalige landbouw
- Eigenheid (kleinschaligheid)behouden
- Nieuwbouw beperken/kleinschalige uitbreiding
- Economie stimuleren
- Historie benutten (water/waterlopen)
- (zorg)voorzieningen behouden
- Zelfbestuur
- Winkels
- Steeds minder bewoners>snell internet is van het grootste belang om de leefbaarheid op peil te houden>glasvezel zou moeten worden aangelegd
- Stadsbewoners verplaatsen naar de dorpen is niet goed. Die mensen zijn niet betrokken bij het dorp>goede voorzieningen en een goede infrastructuur is van groot belang.
- Er zijn te weinig fietspaden in het buitengebied. Het fietspad Leeuwarden-Warten komt uit op een boerenweg. Dan kom je met je fiets uit tussen de grote trekkers!
- De scholen moeten open blijven in het dorp.
- Samenkomst van ouderen is belangrijk. Daar moet een plek voor zijn in het dorp. Sportveld is ook van groot belang voor samenkomst van dorpingen.
- De openbare wegen moeten goed worden onderhouden.
- Er is krimp in het noorden van Fryslân en dat zal de hele provincie doorgaan. In die gebieden moet je dus niet teveel bouwen. Leer van noordoost en noordwest Fryslân.

2. Waar liggen de kansen en de bedreigingen?

Kansen

- Meer activiteiten aanhaken, meer ontwikkelen van de Staande Mastroute
- Kuiertoerisme

- Andere activiteiten toestaan bijv. combinatie van landbouw en toerisme
- Stimuleren van duurzame landbouw door andere pachtconstructies, bijv. korting geven als er duurzaam weide beheerd wordt
- Ruimte voor recreatie, o.a. biljartlakens weilanden aanpakken
- Beheers coöperatie voor gevarieerder landschap
- Bij slootdempingen meer rekening houden met de natuur
- Elkaar aanspreken op verrommeling> opknappen
- Kwaliteit: rust en ruimte> actiever benutten en vermarkten
- Toename van (jonge) inwoners in nieuwbouwwijken, daar op inzetten
- Behoeftte aan zorgwoningen met voorzieningen
- Zelfbestuur bij dorpen>gemeente voorziet in middelen en dorp in de besteding ervan
- Recreatie>behoud van wandel- en fietspaden, kleinschalige recreatie
- Zonnecollectoren op daken> geen zonnevelden
- Nieuwe functies in bestaande bebouwing
- Zorg voor en om elkaar (mienskip)
- Agro-toerisme
- Streekboer stimuleren
- Landbouw en toerisme (combineren 2e tak)
- Leegkomende boerderijen anders gebruiken>zorgboerderij
- Eigen woning coöperatie
- Voedsel coöperatie
- Zelf sturen, zelf beslissen
- Aanleg van glasvezelinternet

Bedreigingen

- Andere demografische opbouw van het dorp (alleenstaanden, ouderen)
- Cultuurhistorie niet verder vernielen (er worden nu te veel sloten gedempt in landelijk gebied, historische landschap wordt zo vernield)
- Veenoxidatie
- Verrommeling en verpaupering van huurhuizen waar mensen uit Leeuwarden in gezet worden
- Individuele meningen gevaar: totaalbeeld uit oog verloren
- Financiële drempels
- Weidevogels nemen af
- Inklinking van veengebied> maar boeren moeten blijven
- Banden verbrokkelen> sporten in een ander dorp
- Ouderen trekken voor de voorzieningen naar de stad
- Betaalbare woningen voor de jeugd nemen af>jongeren trekken naar de grotere dorpen of stad
- Woningcorporaties voeren uitstervingsbeleid>geen markt meer
- Weekend wonen (woningen worden gekocht als tweede woning)
- Krimp
- Individualisme bij huidige generatie>moeilijk vrijwilligers te vinden, aandachtspanne is kort
- Krimp
- Bereikbaarheid hulpdiensten
- Openbaar vervoer
- Vergrijzing/vereenzaming
- Domino-effect>vertrek van voorzieningen>verval
- Voorzieningen gaan weg uit het dorp, verenigingen worden kleiner>gaat ten koste van de sociale samenhang en leefbaarheid
- Bestuursleden/vrijwilligers gebrek
- Terugloop leefbaarheid>middenstand gaat weg/is weg >mensen ontmoeten>sociale ontmoeting
- Klimaatverandering
- Waterpeil verhogen
- Intensieve landbouw
- Er wordt te hard gereden op de wegen zonder fietspad
- Een school met minder dan 23 leerlingen heeft geen bestaansrecht>die kan niet ten koste van alles open gehouden worden
- Het aantal weidevogels loopt hard terug.

3. Wat kan de gemeente doen?

- In omgevingsplan duidelijke regels stellen die goed toetsbaar zijn
- Gemeente moet nieuwe rol van burgers ook aan hen duidelijk maken. Welke rol krijgen zij straks en weten ze hier nu al voldoende van? Wat wordt de rol van dorpsbelangen?
- Belangrijke taak van de gemeente is inzetten voor een veilige en sociale omgeving (o.a. voor voorzieningen)
- Gemeente zou bij weinig geldtransacties zelf kunnen bijspringen en zelf automaat huren van de bank
- Het zou goed zijn om te werken met verleidingsplanologie, dat er samen een perspectief wordt vastgesteld. Daar kunnen meerdere partijen dan vanuit hun eigen expertise hun steentje aan bijdragen.
- Het waterproject Blauwe Diamant werd hierbij als voorbeeld genoemd. Door het maken van het plan was een netwerk dwars door diverse organisaties heen ontstaan. Dit werkte eerst heel goed, maar later kwam, vooral door personeelsswisselingen, de klad erin.
- Visie gemeente wordt gemist
- Integrale samenwerking van beleidsvelden en met lokale organisaties
- Er is meer geld van de gemeente nodig voor fysieke zaken zoals fietspaden, school om de mienskip extra te onderhouden> internet moet
- De gemeente is er voor de samenhang
- Samenwerking d.m.v. dorpschouw
- Flexibiliteit binnen kaders
- Zorgen om aanzicht van het dorp>kwaliteit
- Gemeente moet niet zuinig zijn, respect voor het boerenland, inzicht in risico's loslopende honden (ziektekiemen in uitwerpselen), aanleggen vaartuigen e.d.
- In sociale woningen bij leegstand worden vaak kansarme burgers uit andere delen van land of provincie gezet. Wens om hen op te nemen in dorpsgemeenschap bestaat, maar daarvoor moeten ze wel lang genoeg blijven>gemeente heeft rol bij toewijzen woningen.
- Verloedering bij leegstand voorkomen om neerwaartse spiraal te voorkomen. Gemeente kan bijspringen bij onderhoud
- Goede initiatieven geven binding met dorp en roepen mensen op tot actief participeren>gemeente moet coachen
- Zoeken naar gezamenlijk belang landbouw en natuur. Natura2000 gebied is "heilig" en landbouw vindt zichzelf belangrijker>boer is ondernemer en staat haaks op Alde Feanen
- Geen strakke regels bij samenwerking/afwisseling>gemeente in rol als bemiddelaar
- Gemeente zou kaders moeten stellen, gezamenlijk belang boeren/natuur zoeken. Ook recreatie en bewoners bij betrekken. In Alde Feanen is voor gebruikers van dat gebied een dergelijk dialoog op gang
- Flexibelere regels voor levensloopbestendige woningen en mantelzorgwoningen
- Betere samenwerking met andere overheden zoals het Wetterskip Fryslân
- Subsidies>stimuleren voor herstel oude landschap, biologische boer
- Inzet van mensen (ambtenaren), faciliteren, organiseren
- Ontlasten bij/van zorg
- Communiceer als bestuur/organisatie (zowel positief als negatief)
- Werkgroepen
- Dorpsvisie stimuleren (invloed geven)
- De gemeente moet voor de burgers in het buitengebied zorgen en dus extra investeren.
- De gemeente kan niet alles doen. Snel internet aanleggen, wegen onderhouden, etc. wel, maar krimp is niet tegen te houden.
- Gemeente én mienskip moeten hun verantwoordelijkheid nemen

4. Welke rol kan uw organisatie daar in spelen?

- Kunnen een gesprekspartner zijn voor (herontwikkeling van het dorp, de landbouw en monumentenzorg)
- Verder is het belangrijk dat er een netwerk met de verschillende instanties en de gemeente worden opgebouwd
- Adviseren, meedenken, belangenbehartiging, lobby,
- Creëren nieuwe paden
- Helpen bij het loslaten van bepaalde regels zoals bijvoorbeeld bij de versoepeling van de regels van het Bouwbesluit m.b.t brandveiligheid bij mantelzorgwoningen

Gespreksronde 2: Bespreken thema naar keuze

Tijdens de tweede gespreksronde bespraken de deelnemers een inhoudelijk thema. Ze konden hiervoor kiezen uit 7 verschillende thema's. Alle 7 thema's kwamen aan bod. Waarbij het thema Economie, recreatie & toerisme door het meeste aantal deelnemers werd gekozen, gevolgd door Duurzaamheid & energie-transitie. Tijdens tafelgesprekken werden een viertal vragen voorgelegd.

Thema: Landbouw & Voedsel

1. Kunt u met elkaar bespreken wat belangrijk is voor het thema dat u hebt gekozen?

- Landbouw en voedsel horen bij elkaar
- Werkgelegenheid
- Belangrijk in keten (bijv. transportsector)
- Belangrijk voor indirecte werkgelegenheid

2. Wat zou in relatie tot het thema verder ontwikkeld en gestimuleerd moeten worden en wat juist afgeremd?

- Er is al veel in beweging in Landbouw en Voedsel
- "gevoel van de boer de klos"
- Verandering>keus van de ondernemer
- Meer ruimte voor koeien
- Regeldruk (mestsilo's/erf schoonwater e.d.)
- Bemesting loskoppelen (gebouwen)
- Marges (nu: klein)
- Verdienmodel
- Maatwerk
- Collectieven (gebruiken)
- Ondersteuning/invloed op (bijv. belang grote organisaties/bedrijven)
- Ammoniak
- Verdubbeling veebedrijf (gemiddeld 1x 20 jaar)

3. Aan welke eisen zou een initiatief of plan in het kader van uw thema moeten voldoen? Met andere woorden: wanneer moet de gemeente meewerken aan een initiatief en wanneer niet?

- Gemeente faciliteert (bijv. weidevogelgebied)
- Vrijheid in mogelijkheden (producten/diensten)>gemeente faciliteert

Thema: Landschap en natuur

Kansen

- Natuur beter te maken

Wat is noodzakelijk

- Met zijn allen er achter staan. Ook steun geven.
- Subsidie duurt te lang
- Proberen collega-boeren erbij te betrekken

- Overbrengen vakmanschap
- Vakken op school aanpassen
- Bord plaatsen 'honden aan de lijn'
- Waarom Wetterskip niet gevraagd? Redactionele noot: die is wel gevraagd en was aanwezig
- Peilbesluit: jarenlang gesteggel. Boeren denken zelf niet ver genoeg vooruit. Waterschap moet controle loslaten en flexibeler zijn. Meer individuele gevallen toelaten.
- Samenwerken Waterschap, Provincies en gemeente. Bijv. aandringen op ander maaibeeld. Gemeente laat bermbeheer aan boeren over, vooral landwegen. Gemeente vaker met boeren in overleg. Nu met hekkelen probleem.

Thema: Economie, recreatie en toerisme

1. Kunt u met elkaar bespreken wat belangrijk is voor het thema dat u hebt gekozen?

- Fiets-, vaar- en wandeltoerisme is belangrijkste thema>toenemend aantal.

2. Wat zou in relatie tot het thema verder ontwikkeld en gestimuleerd moeten worden en wat juist afgeremd?

- Belangrijk om fiets- en wandeltoerisme hier te houden>door uitbreiden van de faciliteiten verblijf, horeca, camping
- fietsers, wandel en watertoeristen in de streek houden>hou toeristen vast en maak ze nieuwsgierig. Hier zijn fietspaden slecht onderhouden of niet doorlopend. Op sommige plekken zijn voor de toerist totaal geen voorzieningen (toilet o.i.d.). Vergelijk met Drenthe wordt gemaakt. Daar is op elke straathoek iets te vinden voor toeristen. Daar is ook overal bebording, de natuur staat centraal. Bewegwijzering naar natuurgebieden is overal aangegeven. Bij de Alde Feanen staan alleen bij de ingang bordjes.
- Landschap is het dragend element >divers en levend houden.
- de kwaliteit van het landschap laten zien en er bekendheid aan geven (bijvoorbeeld Snekermeer)
- een goede toeristische infra>samen eigenschappen inpassen (landbouw, toerisme, voorzieningen, infra). Ambtenaren moeten samenwerken t.b.v. geïntegreerde ontwikkelingen
- Enorm potentieel aan wandelaars, beleid t.a.v. paden opstellen, bestuurlijke keuzen maken. Nu gaat het achteruit>landbouw maakt een eentonig landschap met verlies van de authenticiteit. De oude landschappelijke infra (watergangen, groeninrichting) respecteren t.b.v. de identiteit van de regio.
- kwaliteiten als rust en ruimte vermarkten is ook gevaarlijk>we worden dan overspoeld met toeristen
- Terherne wordt als te rustig ervaren, er is weinig te doen. In toerisme ligt een economische kans, dit kan veel beter ontwikkeld worden. Parkjes als bij Terherne zijn wellicht niet gewenst. Er komen mensen met hun eigen spullen en die blijven op het terrein. Wij moeten ook kleine activiteiten ontplooiën (winkeltjes). Toerist vasthouden en wat te bieden hebben is aandachtspunt. Toerist moet terugkomen. Combi fiets- en wandel- en waterroutes is mogelijk.
- De boer beslist over zijn land, maar het is onze economie. Gemeente moet faciliteren dat je door boerenland kan. De boer heeft ook belang bij openheid in bedrijfsvoering. Gemeente kan ook faciliteren bij omzetten boerenbedrijf naar andere functies.
- er is geen schade mogelijk bij landbouwbedrijven. Schade is nadeel op winst en landbouw draait al 30 jaar met verlies
- Afweging voor een rondweg moet dezelfde zijn als de afweging voor een fiets- en wandelpad. Maak daar beleid op> dat gebeurt al, voorbeelden fietsroute Leeuwarden Nieuw Stroomland
- Knelpunt bij ons is doorvaarthoogte spoorbrug. Dit werkt belemmerend bij doorgaande vaarroute. Vaarroutes zouden op minimaal 2,5 meter moeten in relatie tot de rest van de route. Spoorbrug lijkt overigens langste tijd gehad te hebben. Er is overleg met Prorail over vervangen.
- Samenwerkende winkeliers kunnen initiatieven opzetten zoals bijv. de nieuwe Oosterstraat. Dit kunnen plattelandsondernemers ook doen>gebeurt ook wel. Er is een groep horecaondernemers in het gebied die elkaar de bal toespelen. Is sneeuwbaaleffect met lange termijn rendement.

3. Aan welke eisen zou een initiatief/plan in het kader van uw thema moeten voldoen? Met andere woorden: wanneer moet de gemeente meewerken aan een plan en wanneer niet?

- Arrangementen van verschillende ondernemers zijn gewenst
- Gemeente kan investeren en faciliteren, maar voor het levend maken van een route of arrangement zijn lokale ondernemers nodig die voor invulling zorgen.

Thema: Duurzaamheid & Energietransitie

- Los komen van fossiele brandstoffen>gasleidingen> elke dag geeft dit problemen>Er liggen overal gasbuisleidingen. Nu is er elke dag risico dat er iets gebeurt. Burgers zijn zich daar niet bewust van. Daar moet wat aan gebeuren. En wat gebeurt er met die buisleidingen als er geen aardgas meer nodig is?
- Zonnepanelen> brand>andere manier van bestrijden
- Energietransitie> komen dingen bij kijken waar normaal niemand aan denkt
- Groene kerk: kerk is monument>daarom geen zonnepanelen>knelpunt
- Efficiëntie>geen extra km rijden
- Hoge energiekosten>probleem voor zwakkeren
- Stimuleren om dingen te delen>boerderijen-meerdere huishoudens>regels aanpassen
- Bedreiging> gasboring
- Mestwetgeving> werkt door op waterberging >boeren kunnen niet boerenland gebruiken
- Starheid Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
- Belemmerende natuurontwikkeling
- Rol gemeente > goodpractices breed ventileren
- Overheid commissies ondersteunen
- Sociale structuur: Zwakkeren ook plek
- Draagvlak is belangrijker dan regels
- Kader stellende regels niet dichttimmeren
- Energietransitie> verwarrend > gemeente rommelig beleid> geen heldere visie

Thema: Gezondheid

1. Kunt u met elkaar bespreken wat belangrijk is voor het thema dat u hebt gekozen?

- Voorzieningen voor ouderen zoals vervoer, boodschappen, zorg voor elkaar.
- Instandhouding van het verenigingsleven, gymnastiekles op school, organiseren van sportevenementen, voorzieningen voor jongeren
- Behoud van voorzieningen zoals huisartsen en fysio in de dorpen houden, desnoods op afspraak of spreekuur in het dorp. Stimuleren van recreatie, voor de stad Leeuwarden is het buitengebied hiervoor een uitloophetgebied

2. Wat zou in relatie tot het thema verder ontwikkeld en gestimuleerd moeten worden en wat juist afgeremd?

- Diverse maatschappelijke initiatieven. Als voorbeeld wordt een winkel genoemd die wordt gerund door verstandelijk gehandicapten.
- Waar mogelijk zal de gemeente meer direct invloed moeten uitoefenen. Als voorbeeld wordt genoemd om huisartsen te stimuleren om spreekuren in de dorpen te houden door hiervoor ruimte beschikbaar te stellen.

3. Aan welke eisen zou een initiatief of plan in het kader van uw thema moeten voldoen? Met andere woorden: wanneer moet de gemeente meewerken aan een initiatief en wanneer niet?

- Voor beide partijen geldt dat een actieve rol vanuit het dorp een voorwaarde is.

4. Welke regels zijn nu overbodig (voor uw thema) en kunnen we beter schrappen of vereenvoudigen in het Omgevingsplan? Zijn er ook zaken gebaat met juist strengere regels? Welke zouden dat kunnen zijn?

- Geen suggesties

Thema: Kwaliteit bebouwd gebied

1. Kunt u met elkaar bespreken wat belangrijk is voor het thema dat u hebt gekozen?

- Ik zie veel verpaupering in de dorpen. Warten ziet er niet uit. Dit is een proces wat al lange tijd bezig is.
- Ik herken het gebied als veengebied
- Er is minder vitaliteit in de dorpen. Daardoor loopt het onderhoud terug en wordt er veel bebouwing gesloopt.
- Oude functies verdwijnen
- De gemeente kan niet alles oplossen. De Mienskip moet zelf ook dingen oppakken. Ik zie bijvoorbeeld veel onkruid in voortuinen.
- Daar ben ik het mee eens. De gemeente kan niet alles oplossen.

2. Wat zou in relatie tot het thema verder ontwikkeld en gestimuleerd moeten worden en wat juist afgeremd?

- Het stimuleren van de ontwikkeling van de dorpskernen is van belang.
- Hoe houden we de mensen in het dorp? Er is veel vergrijzing in het dorp.
- Vergrijzing en terugloop van voorzieningen houd je niet tegen.
- Werkgelegenheid is niet belangrijk, want de werkgelegenheid zit in de stad. Een dorp moet aantrekkelijk zijn op andere aspecten.
- Het dorp Idaerd heeft een actief verenigingsleven, zelf opgezet.
- Dorpen moeten zich concentreren op een paar punten.

3. Aan welke eisen zou een initiatief of plan in het kader van uw thema moeten voldoen? Met andere woorden: wanneer moet de gemeente meewerken aan een initiatief en wanneer niet?

- Een kerkgebouw staat altijd midden in het dorp. Het is van groot belang die te herbestemmen.
- Wat moet je regelen?
- Dat verschilt per geval. Denk niet in risico's, maar in kansen.
- Als er draagvlak is voor een ontwikkeling, dan moet de gemeente akkoord gaan. Ook als er planologische of milieutechnische belemmeringen zijn.

4. Welke regels zijn nu overbodig (voor uw thema) en kunnen we beter schrappen of vereenvoudigen in het Omgevingsplan? Zijn er ook zaken gebaat met juist strengere regels? Welke zouden dat kunnen zijn?

- Permanente bewoning van recreatiewoningen, daar gaat de gemeente niet over.
- Alles beter dan leegstand

Thema: Voorzieningen, bereikbaarheid en verkeer

1. Kunt u met elkaar bespreken wat belangrijk is voor het thema dat u hebt gekozen?

- Bereikbaarheid: ontsluiting van het dorp (Eagum/Idaerd) is belangrijk, te meer daar ouderen steeds langer zelfstandig moeten blijven wonen en de voorzieningen in het dorp af nemen. Ouderen rijden over het algemeen minder auto en vandaar dat de (bel)busverbindingen (via/naar) andere dorpen en Leeuwarden erg belangrijk zijn.
- Veiligere fietspaden> o.a. door verlichting langs fietspad naar Leeuwarden en minder hard rijden

2. Wat zou in relatie tot het thema verder ontwikkeld en gestimuleerd moeten worden en wat juist afgeremd?

- Kans is combineren van verschillende taxi's/busjes (bijv. WMO) ook voor andere doelgroepen beschikbaar stellen. Niet met half lege busjes rijden.
- Lokale wegen niet afsluiten voor lokaal verkeer
- Betere glasvezelnetwerk belangrijk voor bedrijven en agrariërs. Als het te duur is om aan te leggen dan bijv. via ondernemersvereniging of crowdfunding
- Fietspaden beter op elkaar aansluiten en veiliger i.v.m. landbouwverkeer

3. Aan welke eisen zou een initiatief of plan in het kader van uw thema moeten voldoen? Met andere woorden: wanneer moet de gemeente meewerken aan een initiatief en wanneer niet?

- Kaders stellen per dorp, specifiek voor de dorpen/locaties, want algemene regels zijn niet op alle dorpen van toepassing.
- Plannen moeten vanuit het dorp zelf komen en er moet draagvlak voor zijn
- Gemeente faciliterende rol>regierol, adviesrol en begeleider
- Draagvlak creëer je door antwoorden te geven en vroegtijdig te informeren

4. Welke regels zijn nu overbodig (voor uw thema) en kunnen we beter schrappen of vereenvoudigen in het Omgevingsplan? Zijn er ook zaken gebaat met juist strengere regels? Welke zouden dat kunnen zijn?

- Regels gericht op de stad: niet alle vergunningen zijn van toepassing op situaties in dorpen. Terrasvergunningen bijvoorbeeld zijn niet gericht op de dorpen, maar op de stad.

Boodschap aan het gemeentebestuur

Aan het einde van de avond konden de aanwezigen een kaart invullen met wat voor hen het belangrijkste is in de omgeving. Deze kaart is gericht aan het gemeentebestuur.

 RUIMTE VOOR — ROMTE Gemeente Leeuwarden	Aan het bestuur van de gemeente Leeuwarden Dit vind ik het belangrijkste onderwerp voor het omgevingsplan:
---	--

Teksten die hierop werden geschreven:

Aan het bestuur van de gemeente Leeuwarden, dit vind ik het belangrijkste onderwerp voor het omgevingsplan:

Zorg voor een goede infrastructuur voor kleinschalig toerisme (wandelen, fietsen en varen) omdat dit kansen biedt aan de streek.

Stimulering fiets- en watersport recreatie omdat de toeristische sector economische potentie heeft, creatief en zelfredzaam is, maar door middel van samenwerking tussen sector en overheid veel meer mogelijk is.

Ruimte voor de landbouw, natuur ontwikkelingsmogelijkheden omdat ondernemers ruimte moeten hebben om te ondernemen en dit ook zo moet blijven zonder teveel regels en beperkingen.
(ondernemersvereniging Warten)

Landbouw + natuur en Landbouw+ voedsel, de groene long functie bewaren omdat dit gebied een onmisbare functie heeft voor de stad en het milieu en er zijn goede en ruimte kaders voor autonomie van de landbouw binnen de omgevingsvisie gewenst.

Ruimte voor landbouw omdat keuzes voor andere vormen van landbouw aan de ondernemers zelf moet worden over gelaten.

Betrokkenheid voor boer en burger omdat dan pas kun je echt leven in je omgeving en kijk verder dan naar regeltjes van de wet.

Stimuleren van duurzame ontwikkeling van natuur, landschap en toerisme omdat duurzaamheid het langst duurt en belangrijk is voor de lange termijn.

Stimuleren toeristische economie en regiobranding omdat ons buitengebied de leefomgeving is van alle inwoners. Toerisme geeft kans op werkgelegenheid aan inwoners.

De mogelijkheid aan dorpen geven voor meer autonomie, de gemeente is kader stellend, omdat de rol van de burger ten opzichte van de lokale overheid fundamenteel is veranderd, er wordt meer initiatief en inventiviteit gevraagd van de dorpen om de leefbaarheid te waarborgen.

Zelfbestuur, omdat dit de wens is van Dorpsbelang Reduzum

Visie formuleren ten opzichte van een duurzame samenleving omdat je dat per beleidsgebied nader zou kunnen formuleren en dus voor alle onderwerpen een bestuurlijke visie geven.

Vroegere variatie in landschap en biodiversiteit als potentieel voor economie, leefbaarheid en duurzaamheid omdat economische toekomst van dorpen en buitengebied ligt bij natuurlijke, constant gerichte landbouw in combinatie met agro toerisme. Het verbindt dorp, consument, toerist en boer voor een duurzame toekomst.

Fietswandelnet, geen fietsers meer op 60 en 80 km wegen en ontwikkeling van wandelroutes in het buitengebied omdat dit goede voorzieningen zijn voor fietsers en wandelaars.
Integratie van de diverse kwaliteiten van het gebied door een goede ontsluiting en infrastructuur omdat daarmee het gebied optimaal gebruikt wordt (economisch functioneel) met name ten aanzien van recreatie met behoud van de identiteit.
Klimaatbestendige ruimtelijke ordening: meer berging, ontpolderen, hogere peilen -> andere bestemmingen. Omdat: Met de klimaatverandering de kosten van behoud van de polders en de risico's voor overstroming steeds meer oplopen.
Krimp niet zien als bedreiging, maar als kans. Omdat: Kwantitatieve vermindering omzetten in kwalitatieve verbetering. Minder kleine sociale huurwoningen en meer koopwoningen voor gezinnen bijvoorbeeld.
Aanleg breedband voor digitale bereikbaarheid. Omdat: mensen wonen langer zelfstandig als je het dorp niet makkelijk uit kan, dan de "wereld" naar het dorp halen. Maar ook om het voor bedrijven aantrekkelijk te houden in de dorpen te blijven.
Behoud van voorzieningen in breedste zin (sport / winkels / OV / Horeca). Omdat: Dit zorgt voor leefbare dorpen.
Algemene voorzieningen. Omdat: Maakt dat men lang in zijn/haar eigen leefomgeving kan blijven. Dus ook in eigen netwerk. Sociaal van belang en kosten besparend als men naar elders moet omwille van bijvoorbeeld gezondheid.
Herontwikkeling dorpskernen. Omdat: Transformatie dorp(s)bewoner.
Koester deze dorpen. Omdat: Ze waardevol zijn, niet alleen voor de dorpsbewoners zelf, maar ook voor heel Friesland. Zoek slimme manieren om met de beperkte middelen de dorpen leefbaar te houden.
"Landschapspijn". Omdat: Het landschap is veranderd door de intensieve landbouw. Meer aandacht voor landbouw én natuur (weidevogels, etc.).
Zorgwoning en betaalbare woningen. Omdat: De jeugd en jongeren hier kunnen blijven wonen en dat ouderen in hun dorp kunnen blijven wonen.
Zorg dat de dragende functies voor het buitengebied de ruimte krijgen. Omdat: Deze functies uiteindelijk de drager zijn voor de leefbaarheid.
Mienskip en zorg voor ouderen (incl. voorzieningen / vervoer e.d.). Omdat: De vergrijzing toeneemt en het rijk wil dat mensen langer thuis wonen.
Zelfbestuur! Omdat: Dorpsbelang Reduzum.
Blijvend voorzien in een goed veiligheidsniveau. Omdat: Veiligheid in de huidige constructies vaak onderbelicht of ondergewaardeerd wordt en ondersneeuwt onder andere belangen.
Ruimte voor boeren. Omdat: zij er hun 'boterham' moeten verdienen.

Lijst deelnemers

- Brandweer Fryslân
- Dorpenteam Amaryllis
- Dorpsbelang Reduzum
- Dorpsbelang Warten
- Ondernemers vereniging Warten
- Elkien
- FNP
- Herv. Gemeente Reduzum Idaerd e.v.
- Hus en Hiem
- Initiatiefgroep Fryslan Foarut
- It Lege Midden
- LTO
- Mooi Wergea!
- Ned. Melkveehouders Vakbond NMV
- NLTO
- Pleatselik Belang Wergea
- Pleatselik Belang Jirnsum
- Pl. Belang Idaerd-Eagum-Hôflân
- Provincie Fryslân
- Raadslid PvdA
- Raadslid CDA
- Raadslid FNP
- St. het Grienedykster Gea
- VVD fractie Leeuwarden
- Wandelnet
- Wetterskip Fryslân

**RUIMTE
VOOR**

— ROMTE

Gemeente Leeuwarden

